

Nederlab

progress and challenges in linguistic
enrichment of historical Dutch texts

Katrien Depuydt, Maarten van Gompel, Jesse de Does,
Hennie Brugman, Gosse Bouma

Outline

- Project and corpus
- The current tagging pipeline
 - “Modernization” procedure
 - Linguistic enrichment
 - Metadata
- Evaluation
 - Principles
 - Preparation of ground truth
- Conclusions and future work

Nederlab: Project and corpus

The project

- “NWO groot”, from 1-1-2013 until mid 2018
- Research environment aimed primarily at historians, linguists and literary scholars
- Bring together existing digital text collections
- Diachronic corpus: from year ~800 until present
- Uniform, curated and enriched metadata and texts

<http://www.nederlab.nl>

Corpus: dataproviders

Koninklijke Bibliotheek

Huygens-ING

Meertensinstituut

Instituut voor de Nederlandse Taal

Taalunie

Corpus collections

DBNL XML

KB-newspapers tot 1700-1899

KB-EDBO

Political Mashup

NTU SoNaR

KB-Newspapers 1900-1940

Briefwisseling van Anthonie Heinsius

Dagboeken en aantekeningen van Willem Hendrik de Beaufort

Acta der Particuliere synoden van Zuid-Holland

Notulen van de vergaderingen der Staten van Holland 1620-1640 door N. Stellingwerff en S. Schot

Pieter van Dam's Beschrijvinge van de Oostindische Compagnie

Dagboek Willem de Clercq 1811-1844

Huygens-ING varia (eLaborate)

Clusius Correspondentie

Epistolarium

Corpus Van Reenen-Mulder

Dagboeken van P.J.M. Aalberse

Eindhoven corpus

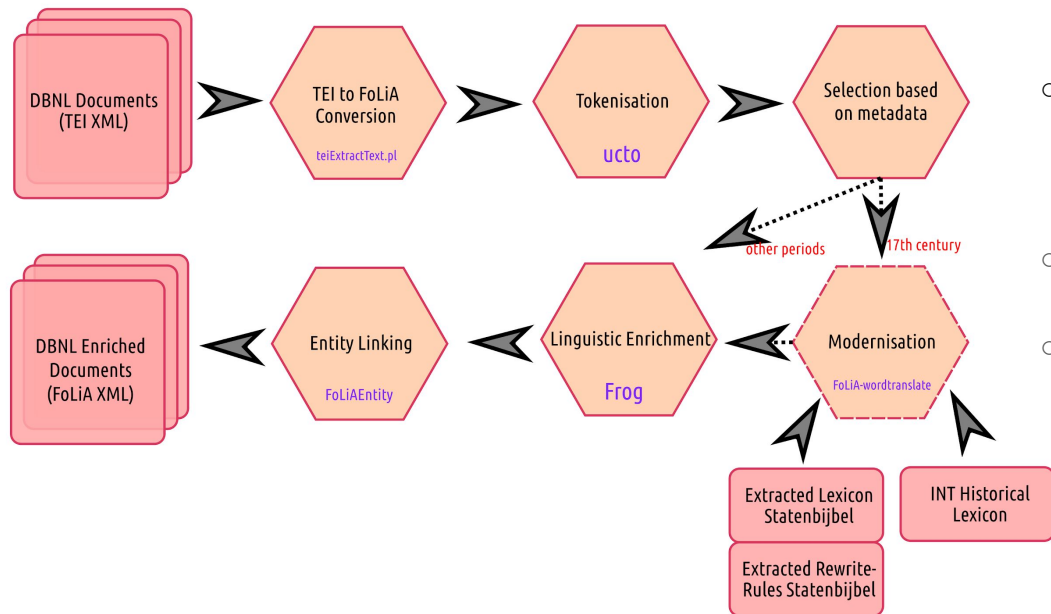
Van Gogh Nederlandse brieven

Sailing Letters

Linguistic annotation

- Processing depends on
 - language period
 - availability of gold standard material
- Research: Modernisation before linguistic annotation with Frog
- Evaluation
- PoS and modern Dutch equivalent

Current tagging pipeline

PICCL/dbnl.nf pipeline

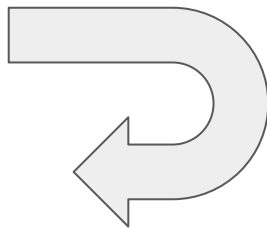
- It is not feasible to produce training data for all varieties in the corpus
 - Requires lots of training data
 - Sensitive to language variation
- **So far: two pathways:**
 - Historical text → “Modernized” text → Modern tagger/lemmatizer (Frog)
 - Contemporary only (Frog)
- Use **period metadata** to determine what path to follow
- Corpus delivered in **FoLiA XML** (huge!!), to be indexed for actual use in the Nederlab portal using MTAS’ Indexer

Implemented as part of PICCL (<https://github.com/LanguageMachines/PICCL>), powered by Nextflow (<https://nextflow.io>)

“Modernization”

What does this actually mean??

- “Translation” to modern Dutch (MT)
 - wyf → vrouw
 - wyven → vrouwen
- “Transverbation”
 - wyf → wijf
 - wyven → wijven
- “Modern lemmatization”
 - wyf → wijf N(ev)
 - wyven → wijf N(mv)

Modernisation: Current procedure

- Modernisation of 17th century Dutch and 18th century Dutch
- Word-by-word 'translation' trained on:
 - Extracted lexicon from Statenbijbels (parallel corpus 1637 vs 1888)
 - Extracted substitution rules
 - Word-by-word translations are inherently limited !!
 - Can't deal with contractions, split words, etc..
- Tjong Kim Sang (2016); *Improving Part-of-Speech Tagging of Historical Text by First Translating to Modern Text*
- Reimplemented in FoLiA-wordtranslate (part of <https://github.com/LanguageMachines/foliautils>)

Linguistic Enrichment

- **Frog:** Part-of-Speech tagging, Lemmatisation & Named Entity Recognition
 - Supervised machine learning (memory-based learning)
 - Trained on large corpora of contemporary dutch
 - Part-of-Speech: CGN tagset
 - <https://languagemachines.github.io/frog>
- Lemma linking to INT Historical Lexicon
- Entity linking with **FoliaEntity**
 - Links found entities to external resources (e.g DBpedia)
 - <https://github.com/ErwinKomen/FoliaEntity>

Gentse Spelen (1539)

http://www.dbnl.org/tekst/_gen001gent01_01/

	PoS	Lemma
Frog as is:	37.6%	31%
With modernization:	52.7%	53.7%
Retrained Frog (on Letters as Loot)	54.3%	45.3%

(choose the right training material!)

Metadata

J. V. VONDELS
LUCIFER.
 TREURSPEL.

FR.#CIPITEMQUE IMMANI TURBINE ADEGIT.

†AMSTERDAM,

Voor ABRAHAM de WEESS, Boeckverkooper op den Mid-
 deldam, in 't Nieuwe Testament, in 't jaer 1654.

1654

DE WERKEN
 VAN
J. VAN DEN VONDEL

UITGEBEVEN DOOR

M^o. J. VAN LENNEP

Herzien en bijgewerkt door J. H. W. UNGER

1654-1657

Lucifer — Inwydinge van 't Stadhuis t' Amsterdam —
 Salmeonus — Koning Davids Harpzangen

LEIDEN — A. W. SUIJTHOFF
 ANTWERPEN. — DE NEDERLANDSCHE BOEKHANDEL.

ca. 1891

Joost van den Vondel
 Lucifer
 Adam in ballingschap
 Noah

DELTA
 UITGEVERIJ BERT BAKKER

2004

Metadata (2)

- Book vs. Text
 - Date witness vs. date text
 - Editorial matter v.s. original text
 - Several texts with several authors, dates, etc. in one publication
-
- Searching
 - Linguistic analysis
 - Tagging strategy!

Evaluation tagset (1)

- CGN tagset is starting point
- Full CGN tagset (i.e. with features) too detailed to be feasible
- Problems in applying it to historical Dutch
 - Principle tag + lemma \Rightarrow (almost) determines word form cannot be maintained historically
 - (likewise for CG/CRM): tagging inflection instead of case/number/mood/tense etc does not benefit (diachronic) analysis
 - Mood cannot be lumped with tense historically (PVTIJD = tegenwoordig, verleden, imperatief, conjunctief.)
 - “dial” for all non-standard-modern words is unsatisfactory

Evaluation tagset (2)

- Just main part of speech is not enough
 - Mapping problems (lexical vs. functional tagging)
 - extra features: enable mapping POS / differences in lemmatisation
 - WW(vd,prenom) → ADJ, lemma: *gebroken*
 - WW(vd,vrij) → VRB, lemma: *breken*
 - Too much detail lost

Evaluation tagset (3)

- Intermediate option
 - Keep “position” information
 - Keep pronoun types and some other important distinctions
- Taking to account mappability to other tagsets
 - Functional tagging of main part of speech (as in e.g. CHN, Corpus Gysseling, Brieven als buit)
 - Universal dependencies

Evaluation tagset (4)

adj_nom	tw_hoofd_nom	vnw_pers
adj_postnom	tw_hoofd_nom_dim	vnw_recip
adj_prenom	tw_hoofd_prenom	vnw_refl
adj_vrij	tw_hoofd_vrij	vnw_vb_adv
adj_vrij_dim	tw_lang	vnw_vb_nom
	tw_rang_nom	vnw_vb_prenom
bw	tw_rang_prenom	vnw_vb_vrij
let	vg_neven	vz_fin
	vg_onder	vz_init
lid		vz_versm
	vnw_aanw_adv	
n	vnw_aanw_nom	ww_inf_nom
n_dim	vnw_aanw_prenom	ww_inf_vrij
	vnw_aanw_vrij	ww_od_nom
spec	vnw_betr	ww_od_postnom
spec_afgebr	vnw_bez_nom	ww_od_prenom
spec_afk	vnw_bez_prenom	ww_od_vrij
spec_deeleigen	vnw_excl	ww_pv
spec_vreemd	vnw_onbep_adv	ww_vd_nom
spec_symb	vnw_onbep_nom	ww_vd_postnom
spec_meta	vnw_onbep_nom_dim	ww_vd_prenom
	vnw_onbep_prenom	ww_vd_vrij
tsw	vnw_onbep_vrij	

Preparation of ground truth

- At least 10K tokens per century
- Sets for 18th and 19th century

Tool: CoBaLT

word form frequency

Go to wordform... Filter wordforms... Filter lemmata... 100 15 normal << Corpora << Start page

Prev 101 201 301 401 501 601 701 801 901 1001 1101 1201 1301 1401 1501 1601 17 Next

Als	12	als, VG_ONDER	als, VG_ONDER
zyne	11	zijn, VNW_BEZ_PRENOM	zijn, VNW_BEZ_PRENOM
vinden	11	vinden, WW_INF_VRIJ vinden, WW_PV	vinden, WW_INF_VRIJ vinden, WW_PV
twee	11	twee, TW_HOOFD_PRENOM twee derde, TW_RANG_NOM twee, TW_HOOFD_VRIJ tweeëndertig, TW_HOOFD_PRENOM	twee, TW_HOOFD_PRENOM twee derde, TW_HOOFD_PRENOM twee, TW_HOOFD_VRIJ drie, TW_RANG_NOM en, VG_NEVEN dertig, TW_HOOFD_PRENOM tweeëndertig, TW_HOOFD_PRENOM twee derde, TW_RANG_NOM
hij	11	hij, VNW_PERS	hij, VNW_PERS
eenige	11	enig, VNW_ONBEP_PRENOM	enig, ADJ_PRENOM enig, VNW_ONBEP_PRENOM enig, VNW_ONBEP_NOM
Belgen	11	Belg, N	Belgen, SPEC_DEELEIGEN Belg, N
volkstaal	10	volkstaal, N	volkstaal, N
tusschen	10	volkstaal, N NIT	tussen, VZ_INIT
ter	10	te, VZ_VERSM terzijde, BW	te, VZ_VERSM terzijde, BW

This word was viewed last by you at Mon 22 Jan 2018, 08:18:34

zipExtractDir3/biom013aenm01_01.tok.frogoriginal.sampled.tel.xml_tokenized.tab

eigene grondbeginselen eener natie in verband , als de volkstaal	. Het is de tael , die dezelfde	volkstaal, N	✓
licht op werpen . Provincien , waer de volkstaal	nederduitsch is . Bevolking :	volkstaal, N	✓
Limburg307000 _____ 2,267,000 Provincien , waer de volkstaal	waelsch is . Bevolking : Arrondissement	volkstaal, N	✓
slechts by een derde gedeelte der ingezetenen de volkstaal	is . Zoo ziet men niet alleen ,	volkstaal, N	✓
alleen , dat de meeste Belgen , als volkstaal	, geen fransch spreken ; maer wat	volkstaal, N	✓
toen by velen onzer naburen nog geen schyn van volkstaal	bestond , zoo beschaeft reeds , dat	volkstaal, N	✓
geleerden , gebruikt werd , zoo bleef de volkstaal	veelyds veronachtzaemd , en van alle	volkstaal, N	✓
begunstige ! Schoon het vooroordeel tegen de volkstaal	sedert eenigen tyd meer en meer verminderd	volkstaal, N	✓
Cats had dit begrepen . Werken in de volkstaal	geschreeven , roeien schadelijke vooroordeelen	volkstaal, N	✓
slechts de Regering van een land moet de volkstaal	onder hare bescherming nemen en voorstaen ;	volkstaal, N	✓

<https://github.com/INL/COBALT>

Evaluation

```

Toch      S      (BW, BW, true, true)      (toch, toch, true)
heb       S      (WW_PV, WW_PV, true, true) (hebben, hebben, true)
ik        S      (VNW_PERS, VNW_PERS, true, true) (ik, ik, true)
ook       S      (BW, BW, true, true)      (ook, ook, true)
hier     S      (BW, VNW_AANW_ADV, false, false) (hier, hier, true)
de        S      (LID, LID, true, true)    (de, de, true)
leelyke  S      (ADJ_PRENOM, ADJ_PRENOM, true, true) (lelijk, leelyke, false)
i-j      S      (SPEC_VREEMD, N, false, false) (i-j, i-j, true)
die       S      (VNW_BETR, VNW_BETR, true, true) (die, die, true)
door     S      (VZ_INIT, VZ_INIT, true, true) (door, door, true)
sommigen S      (VNW_ONBEP_NOM, VNW_ONBEP_NOM, true, true) (sommige, sommig, false)
als       S      (VG_ONDER, VG_ONDER, true, true) (als, als, true)
y-klank  S      (N, N, true, true)       (ij-klank, y-klank, false)
gebruikt S      (WW_VD_VRIJ, WW_VD_VRIJ, true, true) (gebruiken, gebruiken, true)
wordt    S      (WW_PV, WW_PV, true, true) (worden, worden, true)
voor     M      (BW, VZ_INIT, false, false) (voorgoed, voor, false)
goed     M      (BW, ADJ_PRENOM, false, false) (voorgoed, goed, false)
congé    S      (N, N, true, true)       (congé, congé, true)
gegeven  S      (WW_VD_VRIJ, WW_VD_VRIJ, true, true) (geven, geven, true)
Tant     M      (TSW, SPEC_VREEMD, false, false) (tant pis, Tant, false)
pis      M      (TSW, N, false, false) (tant pis, pis, false)
voor     S      (VZ_INIT, VZ_INIT, true, true) (voor, voor, true)
de        S      (LID, LID, true, true)    (de, de, true)
Hilaridessen S      (SPEC_DEELEIGEN, SPEC_DEELEIGEN, true, true) (Hilarides, Hilaridessen, false)
die      S      (VNW_BETR, VNW_BETR, true, true) (die, die, true)
er       M      (BW, VNW_AANW_ADV, false, false) (erom, er, false)
om       M      (BW, VZ_INIT, false, false) (erom, om, false)

```

Preliminary results

Set	size	Main PoS	PoS + features in evaluation tagset	Lemma
18e eeuw, met moderniseren	8594	87.07	76.06	84.54
zonder multiwords/clitics	7810	91.34	79.92	93.17
18e eeuw, zonder moderniseren	8594	80.50	71.72	73.61
zonder multiwords/clitics	7810	84.58	75.53	81.12
19e eeuw	13404	84.91	78.53	79.57
zonder multiwords/clitics	12722	87.07	80.62	84.66

Tag confusion: 18th century

reference	tagger	count
N	SPEC	102
VG	VZ	63
WW	N	53
BW	ADJ	43
ADJ	N	38
N	WW	28
BW	VNW	27
N	ADJ	26
VNW	ADJ	24
VNW	N	20

	ADJ	BW	LID	N	SPEC	TSW	TW	VG	VNW	VZ	WW
ADJ	545	14	0	38	16	0	0	0	3	1	20
BW	43	455	0	12	0	0	0	7	27	13	0
LID	0	0	768	1	3	0	0	1	4	0	1
N	26	7	5	1304	102	0	1	0	7	5	28
SPEC	2	0	0	4	22	2	0	0	0	1	8
TSW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TW	3	0	9	0	0	0	110	0	0	0	0
VG	9	9	0	5	8	0	0	622	15	63	3
VNW	24	9	10	20	1	1	0	3	990	0	4
VZ	0	3	0	1	0	0	0	1	0	859	2
WW	8	0	0	53	3	0	0	0	4	1	1431

Tag confusion: 19th century

reference	tagger	count
WW	N	111
VNW	N	106
BW	N	105
ADJ	N	100
N	SPEC	94
VNW	SPEC	89
N	WW	86
BW	VNW	67
ADJ	WW	59
VNW	ADJ	53

	ADJ	BW	LET	LID	N	SPEC	TSW	TW	VG	VNW	VZ	WW
ADJ	864	21	0	0	100	33	0	6	0	2	0	59
BW	31	724	0	0	105	29	0	0	10	67	15	16
LET	0	0	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LID	27	3	0	1387	15	6	0	0	0	27	0	4
N	31	11	0	0	2224	94	0	2	0	1	0	86
SPEC	5	0	0	8	23	94	0	0	1	0	0	2
TSW	0	1	0	0	8	3	8	0	0	0	0	1
TW	1	0	0	6	1	9	0	104	0	0	0	0
VG	15	26	0	0	32	5	0	0	743	46	49	2
VNW	53	10	0	10	106	89	1	2	12	1189	0	21
VZ	3	4	0	0	18	33	0	0	1	0	1508	25
WW	21	2	0	0	111	13	0	2	0	1	1	1794

Frequent lemmatization errors

18th century

19th century

<i>reference</i>	<i>tagger</i>	<i>count</i>
welk	die	15
welk	wie	15
dezelve	die	12
schoon	mooi	11
haar	haaar	10
malkander	elkaar	9
dezelve	derzelver	9
meer	veel	9
wijze	wijs	7
doch	dog	7
omtrent	ongeveer	7
nootmuskaat	notemuscaat	6
dezelve	dezelve	6
gans	heel	6

<i>reference</i>	<i>tagger</i>	<i>count</i>
zijn	zyn	67
zo	zoo	45
hij	hy	32
meer	veel	32
taal	tael	31
zij	zy	31
bij	by	30
een	eene	26
Frans	fransch	26
aan	aen	24
mijn	myn	21
wij	wy	16
enig	eenig	14
daar	daer	12
mij	my	12
tussen	tusschen	11
Belg	Belgen	11
zijn	zyne	11

Lemma accuracy (influence of PoS)

18th century

ADJ	0.8901098901098901
BW	0.9317773788150808
LID	0.9922879177377892
N	0.8888888888888888
SPEC	0.5384615384615384
TW	0.7704918032786885
VG	0.9809264305177112
VNW	0.9048964218455744
VZ	0.9930715935334873
WW	0.9433333333333334

19th century

ADJ	0.6027649769585254
BW	0.8054162487462387
LET	1.0
LID	0.9639210347174949
N	0.7848101265822784
SPEC	0.8796992481203008
TSW	1.0
TW	0.8760330578512396
VG	0.9477124183006536
VNW	0.8218352310783658
VZ	0.9535175879396985
WW	0.8688946015424165

Lemma error types / interpretation differences

Subtleties

Sellery ?sellerie ?selderij

Remnants of the MT approach:

beest → dier

gezicht → visioen

vel → huid

But mostly unrecognized or wrongly resolved variants

Conclusions

- Modernization works in 18th century
 - But it should be possible to improve on current modernization by optimising the modernization lexicon
 - and by consistently choosing for “transverbation” to obtain correct lemmata
- Normalisation of some form is needed for ca.1800-1954
 - But different training data for modernization required
- Enriching thousands of documents is computationally very expensive

Future work

- Evaluation sets for other language periods
- Training Frog with existing gold standards
 - Brieven als buit > Sailing letters
 - Gentse spelen > 16th Century material
 - CG and CRM > Middle Dutch and 16th Century material
- Evaluation measures more detailed
- Related projects
 - Nederlab small research projects (Hooft letters, Statenvertaling)
 - Adelheid/Midas/...
- CLARIAH-plus tasks: improved infrastructure for historical Dutch

17e eeuw: gedichtje _aar004aard01_01

PoS Accuracy: 0.8669201520912547 (max=0.944233206590621)

Lemma Accuracy: 0.8719898605830165 (max=0.9416983523447402)

http://www.dbnl.org/tekst/_aar004aard01_01/_aar004aard01_01_0001.php (789 tokens)

	ADJ	BW	LET	LID	N	POS	SPEC	TSW	TW	VG	VNW	VZ	WW
ADJ	24	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4
BW	0	26	0	1	2	0	0	0	0	1	1	0	1
LET	0	0	159	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
LID	0	0	0	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N	1	2	0	0	91	0	1	2	1	0	1	0	10
POS	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
SPEC	2	0	0	1	17	0	29	3	1	0	0	1	4
TSW	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
TW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
VG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	0	0	0
VNW	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	99	0	0
VZ	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	79	0
WW	3	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	101